

18

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
ul. Armii Krajowej 93, tel. 0048 56 65 22 186
ul. Armii Krajowej 93, ul. Żyby 10
ul. Armii Krajowej 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fund@wp.pl; www.zawacka.pl
KRS 00000 41622
REGON 87051 2736
NIP 1506 0000 0000 5000 0000

Kościarzyna
JOW „Gr. Pom.”
Kleinschmidt Leon
ps. „Długosz”, „Jagietto”
N: 1299/2142 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Klein Schmidt... Leon.....

J: N - 1299/2142 Pom.....

Włociszyn 5019 "Gruf Pom."

I./1. Relacja —

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *N. 6 S. 1-7*

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *N. 16*

VI. Fotografie *dział ikonografii*

II. Materiały uzupełniające reley: Kleinschmidt
Leon:

1. Biogram Kleinschmidta Leona, [w:]
K. Komorowski, Konspiracja pomorska
1939-1947. Seksykom. Gdańsk 1993, s. 84-85,
kserokop. k. 1 s. 1
2. Konrad Ciechanowski, biogram Klein-
schmidta Leona, [w:] Stou. biogr. konspiracji
pomorskiej 1939-1945, z. 2, Wyd. IFAPAK
Toruń 1996, s. 92-94, kserokop. k. 3 s. 2-4
3. Kleinschmidt Leon (biogram), [w:] Gąsiorowski A.,
Steyer S., Tajna Organizacja Wojskowa, Gryf
Pomorski, Gdańsk 2010, s. 418, kserokop. k. 2 s. 5-7

Homomowski H., *Seleksyonom...*, s. 84-85

jańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych i Polskiego Związku Zachodniego, w którym prowadził dział przeciwdziałania imigracji gospodarstw niemieckich na Pomorze. Zmobilizowany 24 VIII 1939 do Ośrodka Zapasowego w Radomiu walczył w Samodzielnej Grupie Operacyjnej „Polesie”; uniknął niewoli i wrócił w rodzinne strony. Początkowo przebywał w Czersku, ale wobec zagrożenia aresztowaniem przedostał się lasami do Lipusza, gdzie rozpoczął działalność konspiracyjną. Na początku 1940 nawiązał współpracę z grupą braci Kulasów, a zwłaszcza z jednym z jej pododdziałów pod dowództwem Józefa Kulasa ps. „Powala”. Razem z grupą w połowie tego roku podporządkował się „Gryfowi Kaszubskiemu” i wszedł w skład jego Rady Naczelnej. Funkcję tę pełnił także w TOW „Gryf Pomorski”. Od 1941 był szefem specjalnej sieci kontrwywiadu i jednocześnie kierował wydziałem opieki społecznej „Gryfa”, zajmującym się samopomocową działalnością charytatywną. Jako członek kierownictwa „Gryfa” uczestniczył w rozmowach scaleniowych zainicjowanych przez przedstawicieli podokręgu północnego AK, m.in. 24 X 1942 w Suminach, unikając wówczas obławy niemieckiej ściągniętej wskutek zdrady. W sporze między → J. Dambkiem i → J. Gierszewskim wystąpił w roli mediatora, m.in. podczas odprawy kierownictwa „Gryfa” na początku 1943 w leśniczówce Młynki k. Leśna (d. pow. chojnicki) przyczynił się do przejściowego zażegnania konfliktu. Po odwołaniu J. Gierszewskiego ze stanowiska komendanta przez J. Dambka, w lutym 1943 wycofał się, podobnie jak → Józef Wrycza, z czynnej działalności w TOW GP, utrzymując jedynie kontakty z oddziałem Leona Kulasa i Janem Szalewskim. Aresztowany w kwietniu 1944, wraz z 42 innymi czołowymi działaczami „Gryfa” przeszedł

śledztwo w siedzibie gestapo przy Neugarten 27 w Gdańsku. 13 V 1944 zesłany do obozu koncentracyjnego Stutthof, a stamtąd 2 czerwca do obozu Mauthausen, do karnej kompanii w kamieniołomach. Po wyzwoleniu obozu i krótkim leczeniu powrócił latem 1945 na Pomorze. Początkowo był podinspektorem szkolnym w Kartuzach, a od 1947 inspektorem szkolnictwa rolniczego i nauczycielem zespołu szkół rolniczych w Lęborku. Szykanowany przez UB i pozbawiony praw kombatanckich, zmienił miejsce zatrudnienia i zamieszkał w Klaninie, gdzie objął funkcję dyrektora Technikum Rolniczego. Na emeryturę przeszedł w 1964. Zmarł 21 XII 1966 i zgodnie z życzeniem pochowany w Lipuszu. Odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP i Złotym Krzyżem Zasługi.

Relacje Leona Kleinschmidta i Brunona Bigusa, MiD WIH, III/94/93; — K. Ciechanowski, *Życie i śmierć bohatera, passim.*

KLEINSCHMIDT LEON

ps. „Długosz”, „Rekowski” (1901-1966) nauczyciel, członek Rady Naczelnej i szef kontrwywiadu TOW „Gryf Pomorski”.

Urodzony 22 VI 1901 w Kaliszu pod Kościerzyną w rodzinie rolniczej. Ukończył miejscową szkołę powszechną i Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Kościerzynie. Pracował w szkolnictwie w powiatach starogardzkim i kartuskim. Był aktywnym działaczem Stowarzyszenia Chrześci-

Kleinschmidt Leon ps. „Długosz”, „Jagiełło” (1901–1966), członek Rady Naczelnej TOW „Gryf Pomorski”, kier. kontrwywiadu w Gł. Wydz. Org. TOW GP.

Urodzony 27 VI 1901 r. w Płocicach, pow. Kościerzyna, jako siódme dziecko średnio zamożnych rolników — Franciszka i Antoniny z d. Czapiewskiej. W latach 1908–1915 uczęszczał do niemieckiej szkoły ludowej. Po jej ukończeniu rodzice podjęli starania o przyjęcie go do niemieckiego gimnazjum. Jednak ze względu na ich udział w polskim życiu społeczno-politycznym nie został przyjęty. W związku z tym dokszałcał się w domu. W 1920 r. ukończył kurs dla pomocniczych nauczycieli i uczył w Pałubińcu, potem w Borzechowie, pow. Starogard.

W 1929 r. ukończył Wyższy Kurs Nauczycielski w Toruniu, został nauczycielem, a wkrótce kierownikiem szkoły ćwiczeń w seminarium w Kościerzynie, potem w Wejherowie. W 1937 r. zajął stanowisko kierownika Szkoły Powszechnej Nr 16 w Gdyni, a w 1938 r. podinspektora szkolnego na pow. Kartuszy.

Od chwili rozpoczęcia pracy zawodowej dużo pracował społecznie. Był aktywistą Stow. Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych. Sympatyzował politycznie ze Stronnictwem Narodowym. Był aktywnym członkiem Polskiego Związku Zachodniego.

Dnia 31 VIII 1939 r. władze szkolne nakazały mu wyjechać do Chełma Lubelskiego i w porozumieniu z tamtejszymi władzami zorganizować szkolnictwo dla młodzieży ewakuowanej z Pomorza do powiatu Chełm Lubelski. Z Chełma, zajętego po 17 IX tegoż roku przez oddziały radzieckie, a potem przez wojska niemieckie, wrócił w drugiej połowie października.

Ostrzeżony przez znajomych w Czersku o niebezpieczeństwie aresztowania go, przez kilka tygodni ukrywał się u nich, a następnie w m. Schodno, także nie meldowany. Nawiązał kontakty z dawnymi nauczycielami, którzy uniknęli aresztowania, m.in. z Leonem Grotem oraz jego bratem Pawłem, który wówczas pracował jako gajowy w Trawicach, gm. Dziemiany. Utworzyli nieformalną grupę konspiracyjną, do której dołączył leśniczy z Trawic Józef Ciegel. Przez niego Kleinschmidt nawiązał kontakt z grupą ukrywających się w lasach Polaków, na czele której stał Leon Kulas. Ten skontaktował go z Franciszkiem Borzyszkowskim, rolnikiem z m. Jabłuszko, pow. Kościerzyna, który zaproponował mu przystąpienie do TOW GP. Kleinschmidt zażądał spotkania z kierownictwem organizacji. We wrześniu 1941 r. został skontaktowany z Józefem Dambkiem, w którym rozpoznał znajomego z pracy w szkolnictwie. Został przez Dambka zaprzysiężony. Kilkanaście dni później został

92 Stou. biograf. konspiracji pomorskiej
1939-1945, Toruń 1996, k. 2,

przedstawiony ks. Józefowi Wryczy — Prezesowi Rady Naczelnej TOW GP i powołany w skład Rady. Powierzono mu kierownictwo Komórki Kontrwywiadu, której celem było zabezpieczenie organizacji przed przenikaniem do niej agentów gestapo. Zlecono mu również z ramienia Rady Nacz. nadzór nad Oddziałem Opieki Społecznej.

Na początku 1942 r. otrzymał informację, że pewien ukrywający się nauczyciel szuka kontaktu z TOW GP. Okazało się, że był to dobrze mu znany por. rez. Józef Gierszewski. Znając go jako dobrego organizatora skontaktował się natychmiast z Prezesem Rady Nacz. i zarekomendował go na funkcję Komendanta Naczelnego. W połowie 1942 r. Gierszewski został Komendantem Naczelnym TOW GP. Już przedtem, na przełomie lat 1941/1942 Kleinschmidt prowadził rozmowy z Lucjanem Cylkowskim ps. „Lucek”, członkiem Kmdy Północnego Podokręgu AK, w sprawie współdziałania TOW GP i AK. W drugiej połowie 1942 r. prowadził także rozmowy z Alfonsem Jarockim ps. „Juhas” — kmdtem Inspektoratu AK Tczew-Chojnice. Jednak Jarocki zażądał kategorycznie supremacji AK nad oddziałami partyzanckimi, na co zgodnie z zaleceniem przełożonych Kleinschmidt nie wyraził zgody. (Dalsze rozmowy w tej sprawie prowadził już Gierszewski).

Kiedy w końcu 1942 r. powstał konflikt między Dambkiem — wiceprezesem Rady Nacz. TOW GP a Gierszewskim — Kmdtem Naczelnym TOW GP, podjął się roli mediatora. Uważając, że źródłem konfliktu jest przerost ambicji z obu stron, usiłował przekonać Gierszewskiego, by poszedł na ustępstwa. Jednak wobec braku dobrej woli z obu stron, zrezygnował z roli mediatora. Kiedy w lutym 1943 r. został powiadomiony przez Dambka, że ten zerwał z Gierszewskim, ograniczył swą działalność w TOW GP do współdziałania z oddziałami partyzanckimi.

Dnia 14 IV 1944 r. został aresztowany. W śledztwie gestapo w Gdańsku zdołało go zidentyfikować i 14 V 1944 r. został uwięziony w obozie Stutthof (nr więźnia 3475). Stąd po kilku tygodniach jako więzień III stopnia został przekazany do obozu w Mauthausen.

Po wyzwoleniu obozu Mauthausen przez armię amerykańską 5 V 1945 r. po kilku dniach zamieszkał w obozie dla Polaków w Regensburg, gdzie przystąpił do organizowania szkolnictwa dla młodzieży polskiej w obozie i okolicy. Kiedy jednak zaistniała możliwość powrotu do kraju, natychmiast wyjechał. Dnia 25 VII przybył do Polski i 8 VIII 1945 r. objął ponownie stanowisko podinspektora szkolnego w Kartuzach. Na własną prośbę 11 XI 1946 r. został przeniesiony na stanowisko inspektora Oświaty Rolniczej na powiat Lębork i zarazem dyrektora Państwowego Gimnazjum Gospodarstwa Wiejskiego. Musiał wyróżniać się w swojej pracy, ponieważ 15 IX 1947 r. jego nadzorowi powierzono także powiat morski. Od 27 IV do 16 VII przebywał na kursie w Państwowym Instytucie Nauczycieli Szkół Rolniczych w Pszczelinie k. Warszawy. Dnia 19 XI 1949 r. został przeniesiony na stanowisko dyrektora Technikum Rolniczego w Połoninach, pow. Elbląg. Przez naczelnika Wydziału Oświaty Rolniczej Urzędu Woj. w Gdańsku 10 V 1950 r. został wyróżniony za wybitnie społeczny stosunek do pracy oraz duże osiągnięcia. W miesiąc później jednak do jego akt personalnych włączona została odręcznie wykonana notatka:

„Wniosek do opinii. Kleinschmidt Leon podczas okupacji należał do Gryfa Pomorskiego. Był organizatorem i członkiem Rady Naczelnej tej organizacji. Wobec tego musiał także mieć kontakt z Londynem. Nie należałoby go jednak natychmiast

4 4
zwolnić, gdyż nie mamy kandydata na jego miejsce. 10.VI. 1950 Kierownik Oddziału".
(podpis nieczytelny).

Od tego czasu w stosunku do niego potęgowały się dyskryminacje. W 1951 r. został przeniesiony na stanowisko dyrektora Liceum Rolno-Hodowlanego w Nowym Stawie, pow. Malbork. W 1952 r. minister Rolnictwa nakazał zwolnić Kleinschmidta ze stanowiska. (W czasie jego służbowej nieobecności w szkole, dwóch uczniów na zajęciach PW znieważyło portret marsz. Rokossowskiego — używając jako tarcz w czasie strzelania). Został nauczycielem Technikum Rachunkowości w Skórczu; 4 XII 1956 r. wniósł odwołanie do Komisji Rehabilitacyjnej przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej. (W 6-stronicowym elaboracie dokładnie opisywał swoją dyskryminację od 1950 r., żądając jednocześnie zadośćuczynienia za krzywdy moralne i straty materialne). Komisja Rehabilitacyjna rozpatrzyła pozytywnie jego wnioski, w wyniku czego 1 VIII 1959 r. objął stanowisko dyrektora Technikum Rolniczego w Kłaninie k. Pucka. Pozostawał na nim do 30 II 1966 r., kiedy to orzeczono jego trwałą niezdolność do służby nauczycielskiej. Zmarł 21 XII 1966 r. w szpitalu w Pucku. Został pochowany na cmentarzu w Lipuszu w grobie rodzinnym.

Odnznaczony Medalem 10-lecia RP (1929), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1966), Złotym Krzyżem Zasługi (1958), Medalem Zwycięstwa i Wolności (1959). Był członkiem ZSL i ZBoWiD.

Zonaty od 1950 r. z Ireną Kołłątaj; syn Antoni, ur. 7 11 1952 r.

AMSt., sygn. I-II-75; AZWUG — akta Wydziału Oświaty Roln., t. 26/K; Akta personalne L. Kleinschmidta z lat 1921–1939 w zbiorach Ireny Kleinschmidt; C i e c h a n o w s k i K., *Obsada personalna w Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski”*, Pomerania 1977, nr 5, s. 22, 27 (tu błędna informacja o miejscu urodzenia oraz o udziale w kampanii wrześniowej w 1939 r.); T e n ż e, *Ruch oporu...*; K o m o r o w s k i K., *Leksykon...*, (tu błędne informacje o dacie i miejscu urodzenia, ukończeniu Seminarium Nauczycielskiego w Kościerzynie i udziale w kampanii wrześniowej w 1939 r.); L u b e c k i L., *Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim...*, Gdańskie Zeszyty Humanistyczne 1961, nr 1–2, s. 45, 51; P t a s i ń s k i J., *Zarys działalności TOW GP*, Wojsk. Prz. Hist. 1969, nr 3/4, s. 130–131, 139.

Konrad Ciechanowski

Kleinschmidt Leon (1901–1966), ps. „Długosz”, „Jagiello”, nauczyciel, kierownik komórki kontrwywiadu w Głównym Wydziale Organizacyjnym, członek Rady Naczelnej TOW „Gryf Pomorski”.

Urodzony 27.04.1901 r. w Płocicach, pow. kościerski, syn Franciszka i Antoniny z Czapiewskich. Był ich siódmym dzieckiem. W latach 1908–1915 uczył się w niemieckiej szkole ludowej. Ze względu na udział rodziców w polskim życiu społeczno-politycznym nie został przyjęty do niemieckiego gimnazjum. Wiedzę zdobywał drogą samokształcenia. Dopiero w niepodległej Polsce mógł się nadal uczyć i pracować w zawodzie nauczycielskim. Kształcił się na kursie dla pomocniczych sił nauczycielskich w seminarium nauczycielskim w Toruniu, które ukończył 7.12.1920 r. W dniu 1.01.1921 r. został tymczasowym nauczycielem w pow. starogardzkim, w szkole w Pałubinku, a następnie w Borzechowie, gdzie 1.08.1922 r. został kierownikiem szkoły. W maju 1924 r. zdał przed Państwową Komisją Egzaminacyjną nauczycielski egzamin kwalifikacyjny. W dniu 1.01.1928 r. został mianowany nauczycielem stałym Publicznych Szkół Powszechnych. Po ukończeniu Wyższego Kursu Nauczycielskiego 1.09.1930 r. został nauczycielem, a następnie kierownikiem szkoły ćwiczeń przy Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Kościerzynie. W 1935 r. przeniesiony do Wejherowa na stanowisko kierownika szkoły ćwiczeń przy Państwowym Seminarium Nauczycielskim. Po rozwiązaniu tego seminarium 15.09.1937 r. mianowany kierownikiem Publicznej Szkoły Powszechnej nr 16 w Gdyni. Po ukończeniu kursu podinspektorów szkolnych przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego 1.04.1938 r. został podinspektorem na pow. kartuski. Był aktywistą Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Polskiego oraz sympatykiem Stronnictwa Narodowego i aktywnym członkiem Polskiego Związku Zachodniego. W związku z przewidywanym wybuchem wojny na polecenie

418

Gasiorowski dr. Steyer St., Jagme
Organizacja "Gryf Pomorski"
Główny Wydział Organizacyjny

władz państwowych ewakuowany z Pomorza w dniu 31.08.1939 r. do Chełma Lubelskiego. Przebywał tam w momencie zajęcia miasta przez Rosjan. Po wycofaniu się wojsk sowieckich i zajęciu Chełma Lubelskiego przez Niemców, jako urodzony na Pomorzu uzyskał zgodę na powrót w rodzinne strony. Dotarł na Pomorze w październiku 1939 r. Już w Czersku ostrzeżony przez znajomych o niebezpieczeństwie aresztowania ukrywał się u nich przez kilka tygodni. Później ukrywał się w miejscowości Schodno, gdzie nawiązał kontakty z kilkoma ukrywającymi się tak jak on Polakami, wśród których byli także nauczyciele. Współpracował wówczas z nauczycielem Leonem Grotem oraz jego bratem Pawłem Grotem, gajowym w Trawicach gmina Dziemiany. Utworzył grupę konspiracyjną, w której znalazł się m.in. leśniczy z Trawic Józef Cegiel. Poprzez niego uzyskał kontakt z inną grupą ukrywających się Polaków, na której czele stał Leon Kulas. Przez Kulasa nawiązał kontakt z Franciszkiem Borzyszkowskim z Jabłuszka w pow. kościerskim, przed wojną współpracownikiem polskiego wywiadu, wówczas już członkiem TOW „Gryf Kaszubski”, który zaproponował mu wstąpienie do tej organizacji. Kleinschmidt został skontaktowany z Józefem Dambkiem, przed którym złożył przysięgę TOW „GP”. Następnie został przedstawiony ks. Józefowi Wryczy, prezesowi Rady Naczelnej. Powołano go w skład RN i powierzono w Głównym Wydziale Organizacyjnym kierowanie komórką kontrwywiadu. Jej zadaniem było zabezpieczenie „Gryfa” przed wnikaniem do organizacji agentów gestapo. Jednocześnie z ramienia RN miał nadzór nad oddziałem opieki społecznej. Po nawiązaniu kontaktu z ukrywającym się i znanym mu sprzed wojny nauczycielem por. rez. WP Józefem Gierszewskim zarekomendował go prezesowi RN na funkcję komendanta naczelnego „Gryfa”, kierującego pionem wojskowym tej organizacji. Na przełomie 1941 i 1942 r. prowadził rozmowy z Lucjanem Cyłkowskim ps. „Lucek”, szefem łączności konspiracyjnej w Komendzie Podokręgu Północnego ZWZ-AK w Gdyni, w sprawie współdziałania „Gryfa” z ZWZ-AK. Później prowadził takie rozmowy także z ppor. rez. WP Alfonsem Jarockim ps. „Juhas”. Zgodnie z zaleceniami władz „Gryfa” podczas tych rozmów nie wyraził zgody na podporządkowanie AK oddziałów partyzanckich TOW „GP”. Podczas konfliktu w kierownictwie „Gryfa” pomiędzy Dambkiem i Gierszewskim pełnił rolę mediatora. Po fiasku prób kompromisowego załatwienia sporu zrezygnował z tej roli. Kiedy w lutym 1943 r. dowiedział się o pozbawieniu Gierszewskiego funkcji komendanta naczelnego, ograniczył swą działalność do współdziałania z oddziałami partyzanckimi. Aresztowany 11.04.1944 r. w Lipuszu. W śledztwie prowadzonym w gestapo gdańskim został zidentyfikowany i 13 lub 14.05.1944 r. osadzony w obozie koncentracyjnym Stutthof jako więzień policyjny nr 34750. W grupie czołowych działaczy konspiracyjnych z Pomorza więzionych w obozie Stutthof 1.06.1944 r. został wysłany do KL Mauthausen. Tam doczekał wyzwolenia obozu przez wojska amerykańskie w dniu 5.05.1945 r. Następnie w obozie dla Polaków w Regensburgu zorganizował szkołę polską. W dniu 25.07.1945 r. wrócił do Polski i już 8.08.1945 r. objął stanowisko podinspektora szkolnego w Kartuzach. Później aż do emerytury pełnił różne funkcje w szkolnictwie. W dniu 11.11.1946 r. na własną prośbę przeniesiony do Lęborka na stanowisko inspektora oświaty rolniczej w pow. lęborskim. Był jednocześnie dyrektorem Państwowego Gimnazjum Gospodarstwa Wiejskiego. Od 19.11.1949 r. został dyrektorem Technikum Rolniczego w Połoninach pow. elbląski. W dniu 10.06.1950 r. w jego aktach personalnych znalazła się notatka: „[...] podczas okupacji należał do Gryfa Pomorskiego. Był organizatorem i członkiem Rady Naczelnej tej organizacji. Wobec tego musiał także mieć kontakt z Londynem. Nie należałoby go jednak natychmiast zwolnić, gdyż nie mamy kandydata na jego miejsce”. Od tego momentu rozpoczęto jego dyskryminację, stosując różne metody. We wrześniu 1951 r. przeniesiony na stanowisko dyrektora Liceum Rolno-Hodowlanego w Nowym Stawie pow. Malbork. Po znieważeniu przez dwóch uczniów tej szkoły portretu marszałka K. Rokossowskiego (użyto go jako tarczy strzelniczej podczas zajęć PW) został zwolniony z tego stanowiska. Był

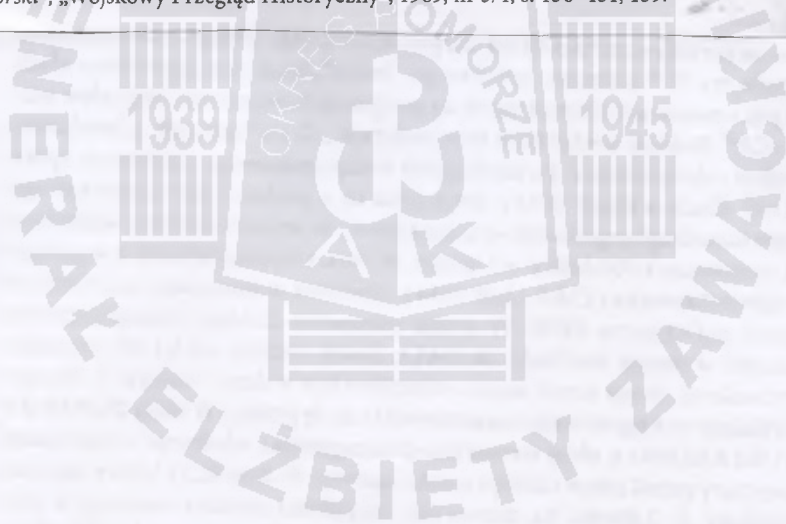
verte!

później nauczycielem w Technikum Rachunkowości Rolniczej w Skórczu. Na fali „odwilży” w grudniu 1956 r. wniósł odwołanie do Komisji Rehabilitacyjnej przy PWRN w Gdańsku. Po pozytywnym rozpatrzeniu jego odwołania 1.08.1959 r. został dyrektorem Technikum Rolniczego w Kłaninie pow. Puck. Był członkiem najpierw Polskiego Stronnictwa Ludowego, następnie Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego i ZBoWiD. W dniu 30.11.1966 r. ze względu na zły stan zdrowia zrezygnował z pracy nauczycielskiej. Zmarł 21.12.1966 r. w Pucku i pochowany został na cmentarzu w Lipuszu.

Odznaczony: Medalem 10-lecia RP (15.10.1929), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (25.08.1966), Złotym Krzyżem Zasługi (15.05.1958), Medalem Zwycięstwa i Wolności (28.08.1959).

Żonaty z Ireną Kołłątaj (od 1950 r.), miał syna Antoniego ur. 7.11.1952.

AMS, sygn. I-II-75; AMS, Kolekcja K. Ciechanowskiego, Teczka nr 2 Kleinschmidt Leon; K. Ciechanowski, *Obsada personalna...*, „Pomerania” 1977, nr 5 (tu błędna informacja o miejscu urodzenia oraz udziale w wojnie obronnej 1939 r.); Tegoż, *Ruch oporu...*, s. 152, 158; B. Chrzanowski, A. Gąsiorowski, K. Steyer, dz. cyt., s. 311, 335, 348, 452, 474, 556–588; A. Gąsiorowski, *Jan Kaszubowski...*, s. 105, 207, 351, 355; K. Komorowski, *Konspiracja...*, s. 84–85 (tu błędne informacje o dacie i miejscu urodzenia, ukończeniu Seminarium Nauczycielskiego w Kościerzynie i udziale w wojnie obronnej 1939 r.); L. Lubecki, *Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim w latach 1939–1945*, „Gdańskie Zeszyty Humanistyczne”, 1961, nr 1–2, s. 45, 51; J. Ptański, *Zarys działalności Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski”*, „Wojskowy Przegląd Historyczny”, 1969, nr 3/4, s. 130–131, 139.

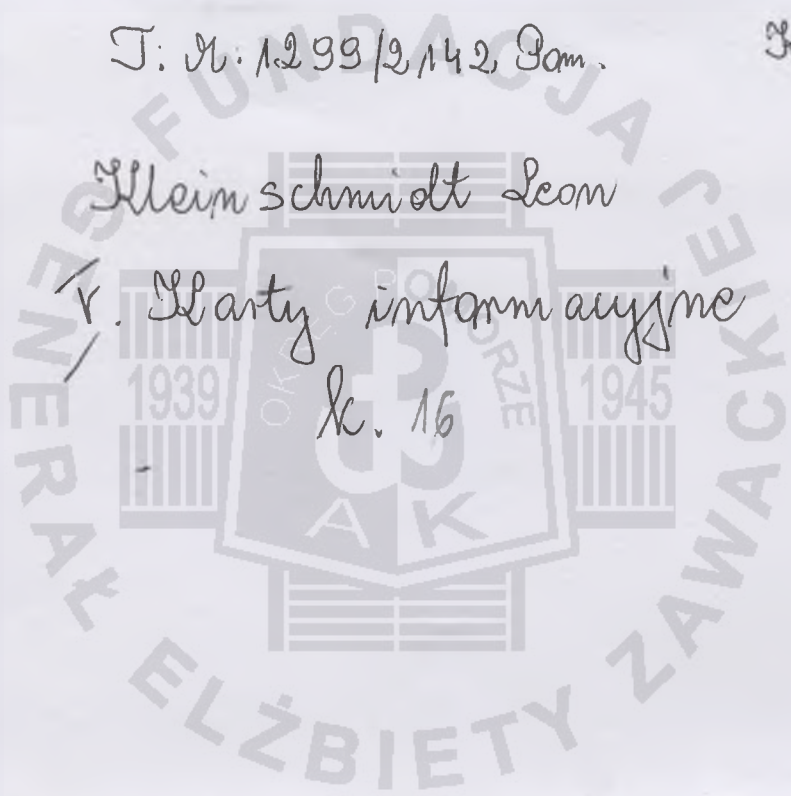
T. N. 1299/2, 142, Pom.

Kościszyn

Heim schmidt Leon

r. Marty informacyjne

lk. 16

Klem Schmidt Leon dr
Kramina pas Puck

Postscriptum
1

m. J. Mieloskiego, Wyzmian 6 Stawogardnia
str 43 Kramina, ce przebywa
w tym wyzmiu

K. Cichowski 152, 158 ordanek Rody Kaw.
TOW Goyt

map, yajm
Gryf Poln.

3

KLEINSZMIDT

Kamula, narysował z Karłuskiego,
b. przewodniczący Polskiego Związku Za-
chodniego, członek Rady Państwa
Gryfa, historyk. Walczył we wojnie w
Lubelskim. Po wojnie próbował włączyć
z Boruszkowiczem utworzyć organizację,
ale jęko nie udało, gdyż dowiedzieli się,
że także organizacja ję inna, prona-
dzona przez Ros. Kijowa.

verte!

A. Zak. 51

Ziarno: Rel. F. Bendiga, Arch. Pom. Ak,
M-30 s. 7

Michaels Korte
- Rev. un. d.

2

a

Głosienym
"Gryf Sandomski"

4

KLEINSCHMIDT Leon

ps. "Długosz", "Jagiello"

Urodz. 27 VI 1901 r. w Pociicach pow. Łosiczyńska.

Członek Rady Nadzorczej TOW "Gryf Sandomski",
kierownik kontrolierstwa w St. Wzrost Org. TOW SP.

200 Stowarz. Białe Stow. Sandom. t. 2, s. 92
Fundacja "Helium Sandomskie" FK
Toruń, 1996 r.

Włocławek 2002 r.

^a Meinschmidt Leon
ps. „Długosi”

Kon'weryum

TDW Gr. 3₅

W/g jego relacji - stronka Rady Naczelnej
podpisywał tylko pierwszą wersję statutu
i deklaracji ideowej ^{stron. TDW Gr. 3₅}
następna wersja nie była przedstawiana
Radzie Naczelnej do zatwierdzenia,
dlatego też brak tam podpisu „Długosi”.

zob: T: VI-937/1643 Lubelski L, is. II, pose Pom.

1/8 1/91

olt!
Gleimschmit Leon

Wojenny
JOW Gr. P 6

ps. "Długosi"
W 1942 r. z ramienia Rady
Naczelnej "Gryfa" (był jej członkiem)
powierzył Alojzemu Bruskiemu ps. "Skors"
organizowanie konspiracyi w pow. miastec-
kim, bytowskim i struchowskiem.

zdj: T: M-8/617 Alojzy Bruski Insp. Uroj.
ce. T/1 s. 4

Wsk. XI 101

FUNDACJA
Kartuzy
Graf Pomorski 7

Kleinschmidt Leon

przed wojną był inżynierem elektrycznym w Kartuzach;
na podstawie świadectwa zdanego przez jednego z
właścicieli "Gryfa Pomorskiego" (9 VI 1943) miał
wpływy na organizację komunistyczną, w czym
miał mu pomagać cicha sieć w Kartuzach.

Ciechanowski K., Materiały do historii..., Stutthof
Zesz. Muz., nr 42 1981, s. 34-35.
MLW - Su

Wojcisz. ? Skarbuz ?
"Gyf Pole" 8
Hleinsemidt Leon
wrazem z J. Rosenthal, który podjął się roli
mediatora w konflikcie pomiędzy J. Dase-
nkiem a J. Gierszewskim, doprowadziło
do pogodzenia obydwu. Nie zapobiegło
to jednak dalszym negocjacyjnym wypadkom

Wojcisz. Pomocnik ... 123,

J.K. 1994

FUNDACJA
Kleinschmidt Leon - ur. 27.6.1901r. w Kaliszu Kaszubskim, pow. Kaścierzyna. Do wojny pracował w szkolnictwie w byłym powiecie starogardzkim i kartuskim. Ostatnio przed wojną jako inspektor szkolny w Kartuzach. Był aktywnym działaczem Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych oraz PZZZ. W 1939r. uczestniczył w walkach w grupie gen. Kleeberga. Unika niewoli i wraca na Pomorze. Od początku ukrywa się w byłym powiecie kościerskim. W 1941r. wstępuje do TOW "Gryf Pomorski", wprowadzony przez Leona Kulę i Franciszka Borzyszkowskiego. Pełnił obowiązki szefa kontrwywiadu. W kwietniu 1944r. został aresztowany i uwięziony w Stutthofie. Po wojnie wrócił do pracy w szkolnictwie.
Źródło: K. Ciechanowski obsada pers. TOW Gryf Pom. "Pomerania" 1977/5.

Historia myśli

ZBIETY

Kleinschmidt Leon
ps. „Długosz”

Woźniak, Zygmunt,
Gryf Pom.
10

Kierownik specjalnego oddziału kontrwywiadu
(pasa strukturami Komendy Naczelnej
„Gryfa”) w latach 1941-1944

K. Ciechanowski, Działalność Wywiadowcza...,
Pomerania, 2.6/1974, s. 18.

PO-94

++
a Klein schmidt Leon

Kościerzyna
JOW Gr. P.

11

21.12.2001r. miła rocznica jego śmierci (pochowa-
wany w Lipnie k. Kościerzyny);
- menedżer, dyr. sekcji młodszych me Pomeran,
ostomeł. Pracy Waczelny i kierownik, kontrowy-
wiadu w Głównym Wzr. Organizacyjnym
JOW Gr. P., nr. 27.04.1991r. w Stowcach
pow. kościerski.

zob. "Pomerania" nr 12 z 2001r. s. 2

482.X4101

Kleinschmidt Leon

ТОВ, Гр. П.
Лодзь 12

* kierownik wywiadu organizacji,
aresztowany kwietniu - maj 1944.

sob. k. prot. "Gryf" - s. 8, M. Ciechanowski,
Powojenne dramaty...
Dziennik "Baltydzi", 7/4 1929

Ms. VII 08

głos w sprawie
J. W. G. P. Pom.

Ylleinschmidt Leon

13

Na początku 1943r. razem z Janem
Brimiszkiem, Leonem Józefem Funklinskim, Juliu-
szem Rossatim uczestniczyli w zebraniu, którego
miało zażegnać spór między Józefem Giersze-
skim i Józefem Dambkiem; spotkanie odbyło
się w lesimówce Młynki (gm. Lesno), gdzie
lesimowca był Jan Brimiszek.

Ciechemowski Komrad, Gwiazda i Smierc
bohatera, Goleniów 1980
str. 74

4/4. IX 00

Kleinschmidt Leon ^{Tczew Gdaiisk}
JOW Gr. Pom.

14
Urodz. w Ptocicach pow. Gdaiisk,
nowy cich, stomek alitylon Stronictwa
Chryscijańskiego - Narodowego (SchN);
walczył do JOW Gr. Keszubski → JOW
Gruf Pom.; aresztowany przez gestapo
w 1944 więziony w Stutthofie, a potem
Mauthausen - Gusen (kawa kompania);
w 1946 wrócił do Polski; do Z O O P.
- obszerny biogram w;
t: osob. 44-1036/1782 Imp. Gdaiisk, rete

Narcyz Rozłowski, "Kauzyciele
polscy Pom. Nadwiślańskiego", s. 18

WST 2000

WST 2000
NARCYZ ROZŁOWSKI
ELŻBIETY ZAWACKIE

† Kleinschmidt Leon
ps. „Jagielło”, „Długosz”
Członek Rady Waczelnej; ostre-
siony przez Cytkowskiego, uniknął
aresztowania.

Kośćworytne
TOW „G. P.” 15

zob. Gąsiorowski A., Szare Szeregi
na Pomorzu..., Toruń 1998, s. 196;
s. 262

h. 12. 10' 12

Kleinschmidt Leon ps. „Długosz”,

KOŚCIERZYNA

„Jaquetto”

16

a
t

członek Rady Naczelnej „Gryf Pomorski”,
kier. kontrwywiadu w Cpt. Wydz. Org. TOW GP

zob. Jan Karubowski i służby specjalne
GESTAPO SMIERZ UB... aut. Gąsiorowski
Andrzej Gębowski 2008.

s. 105

s. 497

Ⓜ I'm

Weimschmidt Leon

ZESKANOWANE

